

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Серія «Посібники та підручники ВНУ імені Лесі Українки»

ВІТАЛІЙ ОХМАНЮК

Оркестровий клас

Навчально-методичний посібник

Частина 1

Видання 2-ге, перероблене та доповнене

ОЛДІ-ПЛЮС
2021

УДК 785.1(075.8)
О-92

*Затверджено до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 2 від 26 лютого 2021 р.;
наказ № 66-з від лютого 2021 р.)*

Рецензенти:

Грінченко С. С. – народний артист України, професор кафедри баяна, акордеона Національної музичної академії України імені П. Чайковського;

Мельничук С. Ф. – народний артист України, завідувач кафедри народних інструментів Рівненського гуманітарного університету, професор;

Шиманський П. Й. – кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри музично-практичної підготовки факультету культури і мистецтв ВНУ імені Лесі Українки, доцент.

Друкується в авторській редакції

Охманюк В.

О-92 Оркестровий клас: навчально-методичний посібник: ч.1 / – Вид. 2-ге, перероб. та допов. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 182 с.

У виданні вміщено методичні рекомендації «Оркестровий клас як засіб виховання музиканта-виконавця, диригента, педагога», вокально-інструментальний твір для жіночого голосу та народного хору у супроводі оркестру народних інструментів та аранжування творів, в основі яких лежать українські народні мелодії.

Посібник успішно пройшов апробацію на факультеті культури і мистецтв ВНУ імені Лесі Українки під час вивчення студентами курсів: «Інструментознавство та інструментування» «Оркестровий клас», «Інструментальний ансамбль», «Художня лабораторія виконавського мистецтва», «Лабораторія творчого колективу», «Виконавський практикум», «Оркестрове аранжування», «Навчальна лабораторія інструментального виконавства» та рекомендовано до друку з грифом «Затверджено».

Навчально-методичний посібник буде корисним для викладачів та студентів вищих мистецьких навчальних закладів, керівників професійних й аматорських оркестрів та ансамблів українських народних інструментів.

УДК 785.1(075.8)

© Охманюк Віталій, 2021

© ОЛДІ-ПЛЮС, 2021

ISMN 979-0-9007196-0-7

ПЕРЕДМОВА

У музичній палітрі культурного життя України одне з чільних місць займає народна оркестрова (інструментальна) музика. Розмаїття музичного інструментарію, що існує на теренах України, зумовлене, насамперед унікальністю його геополітичного розташування [3, 24].

Оркестрове (інструментальне) мистецтво відоме з давніх часів. Його педагогічне значення полягає у розвитку музичного інтелекту. Саме тому в музичних закладах навчання інструментальне виконавство посідає важливе місце серед основних профільюючих дисциплін.

Репертуар – як віддзеркалення традиції музичного мистецтва є одним із важливих чинників становлення та функціонування народно-інструментальних оркестрів (ансамблів) в академічному мистецтві України.

Проблема формування репертуару для народно-інструментальних колективів згідно з сучасними вимогами (актуальність, ідейна спрямованість, художня досконалість) завжди була не простою як за принципом добору навчально-художнього матеріалу, так і за джерелом поповнення. На жаль, друкованої літератури для народно-інструментальних колективів обмаль.

Викладачі мистецьких закладів вищої освіти надають великого значення оркестровому (ансамблевому) класу, де студенти отримують можливість долучитися до музики українських класиків, набувають навиків колективного виконавства, розуміння багатоголосного й багатотембрового звучання, розвивають аналітичне мислення, зміцнюють чуття ансамблю, виховують смак, здатність оперативно підкорювати власну гру своїй групі інструменталістів і цілісній драматургії звучання твору. Функція оркестру народних інструментів в умовах мистецького навчального закладу полягає у тому, щоб вирішувати завдання зразкового колективного виконавства.

Отже, мета цього перевидання – сприяти ефективності засвоєння виконавських навичок та практичних умінь учасників народного оркестру,

розвивати особистість студента, пропагувати українські народні інструменти. Окрім цього посібник, містить новітній матеріал, що розширить репертуарну скарбницю для українського народного оркестру й допоможе частково вирішити проблему, яка стоїть перед народно-інструментальним мистецтвом – забезпечення процесу професійної підготовки майбутнього викладача музичних дисциплін навчальним і концертним репертуаром [10, 4].

Специфічна роздвоєність цільової функції оркестру народних інструментів в умовах навчального закладу полягає в тому, що вирішуючи головне завдання зразкового колективного виконавства, він є базою диригентської практики. Крім того, тут проходять апробацію навчально-творчі праці студентів, що сприяє закріпленню знань та навичок з курсу інструментування.

У навчально-методичному посібнику, що запропонував заслужений діяч мистецтв України, лауреат міжнародних та всеукраїнських конкурсів, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музично-практичної підготовки факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки Віталій Охманюк, усі твори в його аранжуванні досить технічні, доступні для сприйняття і зручні для виконання, а тому можуть бути рекомендовані як для навчального процесу студентів мистецьких навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, так і для концертного виконання. Використано тільки українські мелодії різних регіонів України. Цінним є те, що в усіх творах застосовуються українські народні інструменти, такі як бандура, сопілка, бугай, кобза, цимбали, козо-бас та ін. До збірника увійшли такі обробки народних мелодій, як «Весільна полька з Серафинець», «Гоп-га-гов», «Українська полька» на мелодії В. Попадюка, пісня «Вітре буйний, вітре буйний...» на вірші Т. Шевченка, музика В. Захарченка для голосу та народного хору у супроводі оркестру українських народних інструментів, «Українські народні мелодії».

Методично-репертуарний посібник сприятиме частковому вирішенню

однієї з проблем навчально-методичного процесу у мистецьких закладах, а саме: забезпечення відповідним навчальним матеріалом, зокрема нотною літературою, під час вивчення курсів: «Оркестровий клас», «Інструментальний ансамбль», «Художня лабораторія виконавського мистецтва», «Лабораторія творчого колективу», «Виконавський практикум», «Оркестрове аранжування», «Інструментознавство та інструментування», «Навчальна лабораторія інструментального виконавства».

Розділ I

Оркестровий клас як засіб виховання музиканта-виконавця, диригента, педагога

Важливість виховання окремих видатних виконавців-солістів, їх висока професійна майстерність сприяє зростанню загального рівня виконавства. Основні зусилля, методичну і організаційну роботу викладачі дисципліни «оркестровий клас» вищих музичних навчальних закладів спрямовують на всебічний розвиток майбутнього фахівця-педагога, виконавця, керівника оркестру і вихователя. Досягненню таких багатогранних результатів сприяє низка факторів, серед яких важливою є робота оркестрового класу. Саме в оркестрі формуються і проявляються ті основні риси, які в комплексі визначають обличчя майбутнього фахівця як в професійному, так і в суспільно-моральному аспектах.

Під час занять з оркестрового класу кожен студент демонструє свій художній смак, своє уявлення про ідею і характер того або іншого твору, своє розуміння фразування, штриха, тембру. Гра ж в оркестрі вимагає підпорядкування індивідуальності інтересам цілого, волі диригента, здійсненню його художнього задуму. Тільки за цієї умови оркестр стане творчим колективом, тільки тоді зможе народити колективне музикування. Перед оркестрантом постають і деякі технічні проблеми, що незалежать від міри досконалості володіння ним своїм інструментом. Одна з таких проблем – відчуття темпу і ритму. На відміну від сольного виконання, оркестрова гра, переважно, не дає музиканту свободи темпових і ритмічних відхилень і вимагає певної стабільності. Якщо два студенти, які не мають досвіду оркестрової гри, виконають одну і ту ж технічно важку музичну фразу – їх виконання не буде однаковим в темпо-ритмічному плані. Це і різна довжина однакової тривалості, і неточності в поєднанні різних ритмічних малюнків,

неоднакове відношення до темпу при посиленні або зменшенні звучання і т. д. Під час гри в оркестрі такі індивідуальні ритмічні й темпові відхилення руйнують ансамбль.

Важливим технічним завданням є вироблення у оркестранта відчуття строю, прагнення до постійного контролю над точністю інтонації. І хоча ця проблема для оркестру народних інструментів менш гостра, чим для симфонічного і особливо духового оркестрів, вона вимагає постійної уваги. Особливістю строю тут є стабільність, зумовлена наявністю баяна з його незмінним ля. Ця постійність строю баяна, будучи позитивним чинником, вносить у роботу оркестру і деякі труднощі: струнники, наприклад, при одночасній грі з баяністами повинні стежити за температурацією свого строю; баяністи ж, за наявності в оркестрі двох і більше баянів, вимушені підбирати інструменти з однаковим тембровим забарвленням. Важливою умовою для настроювання кобз і скрипок є правильність положення у них підставок, без чого не можна добитися чистоти інтервалів, а отже і чистоти строю оркестру. Найточніше первинне настроювання ще не дає гарантії стрійного звучання упродовж усієї п'єси. Не можна допускати нестрійності в оркестрі. При цьому диригент повинен пам'ятати, що оркестранти контролюють дії по збереженню строю для того, щоб у майбутньому використати досвід керівника у своїй роботі. Інколи музикант чує нестрійність звучання свого інструмента, але не може визначити – вище або нижче слід його підстроїти. Диригент, як досвідчений музикант, допомагає оркестранту почути нестрійність і знайти чисте звучання. Диригент може показати, що поганий стрій не лише викликає неприємні відчуття у слухачів, не кажучи вже про самих оркестрантів, а й позбавляє оркестр потужного монолітного звучання, гармонійної насиченості. Впливаючи практично показом, постійною вимогливістю, диригент виховує в музикантів прагнення працювати в оркестровому класі в атмосфері інтонаційної чистоти і кожен прояв нестрійності сприймати як прикру перешкоду.

Професіоналізм оркестранта полягає в умінні «знайти себе» в групі. Необхідна перебудова, адже значний період часу (декілька годин на день) молодий музикант віддає заняттям на інструменті, його виконавство спрямовується власним художнім смаком і порадами педагога, у ньому систематично зміцнюється образ мислення *соліста*. Важливими є зусилля, які слід додавати для того, щоб цей музикант, беручи участь в оркестрі, на перше місце ставив єдність звучання групи, уміння «вписатися» в неї, злитися з нею. А це завжди легше зробити, якщо правильно зрозуміти функцію своєї групи в тому або іншому епізоді – чи веде вона мелодичну лінію, підголосок, акомпанемент, чи виконує роль гармонічного заповнення т. д.

Під час вироблення в умовах колективної гри відчуття темпу і ритму, строю, повного злиття зі звучанням групи не можна не враховувати особливих умов, у яких проходить діяльність оркестрового класу в навчальному закладі. Значна частина репетиційного часу тут віддається студентам – диригентам III, IV і V курсів. Природно, що молодим, недостатньо досвідченим диригентам доводиться в процесі роботи вирішувати складні завдання засвоєння музичного матеріалу, відпрацювання диригентської техніки; при цьому завдання виховання оркестрових музикантів не можуть вирішуватися ними повною мірою. Тому, чимало значення набувають заняття, що проводяться з певною методичною спрямованістю керівником оркестрового класу, на якому лежить відповідальність за виховання в музикантах високопрофесійного ставлення до оркестрового виконавства.

Оркестровий клас відіграє позитивну роль і в розвитку художнього смаку студентів. Заняття по диригуванню в класі і в оркестрі, написання творчих робіт з інструментування і прослуховування їх в оркестрі, враження від роботи оркестру під керівництвом диригентів-педагогів, а також студентів – все це стимулює творчий ріст оркестрантів, веде до подальшого

професійного розвитку. Заняття в оркестровому класі розширює музичний кругозір: тут відбувається ознайомлення з новими творами, формується ставлення музичної естетики.

Значення оркестрового класу не вичерпуються сумою знань і навиків, необхідних оркестранту як спеціалісту високої кваліфікації. Є й інший бік діяльності оркестру, результати якої хоч і не можуть бути точно зафіксовані, але надзвичайно важливі у справі виховання людини – члена колективу. Ця проблема потребує особливої уваги, якщо врахувати, що значна частина занять проходить індивідуально і однокурсники зустрічаються на групових заняттях рідше, ніж студенти інших навчальних закладів. А якщо ж говорити про заняття, де студенти збираються в єдиний колектив, то це тільки оркестровий клас. І значною мірою саме на оркестрових репетиціях виховується відповідальність перед колективом і відчуття колективізму. У результаті цілеспрямованої роботи, інколи досить довгої і складної, що проводиться як на загальнооркестрових, так і на групових репетиціях і на індивідуальних заняттях в класі, навіть той оркестрант, що відчував себе більше як соліст, переконується, що не можна не підкорятися інтересам загальної справи і недоброросовісно ставиться до виконання своєї партії в оркестрі, перекреслити роботу цілого колективу. Як своє, особисте, він сприймає невдачі й успіхи оркестрового колективу, допомагає шукати способи вдосконалення, отримує творче задоволення як результат колективної праці.

Оркестровий клас виконує функції практичної бази навчання студентів – майбутніх диригентів. Під час репетиційної роботи, на всіх її стадіях важливу роль відіграє практичне керівництво з боку педагога-диригента, керівника студента, що стоїть за пультом. Педагог по різному допомагає студентам: тут і порада, і тактувальне зауваження, і практичний показ окремого епізоду, загалом все те, що сприяє, аби студент отримав навички репетиційної роботи. На набуття таких навичок впливають знання студентом-диригентом

специфіки інструментів, що є в оркестрі. Студент, який володіє цими інструментами, добре розуміє, що технічні можливості музиканта, який сидить в оркестрі, і, що особливо важливо, його психологічний стан в тому чи іншому випадку неодмінно веде до встановлення необхідного контакту між диригентом і оркестрантом. Для диригента-студента, спеціальністю якого є скрипка чи кобза, робота зі струнною групою оркестру не є складною, але в диригента-баяніста десь інакша ситуація. І якщо він погано знає струнні інструменти, не володіє ні скрипкою ні кобзою, його чекають значні труднощі.

Під час навчальної репетиційної роботи учасники оркестру накопичують досить цікавий творчий досвід. Дати їм вихід, представити виступ на публічному концерті – значить принести творче задоволення не тільки керівнику-диригенту оркестру чи студенту-диригенту, а й усьому колективу. Водночас такі виступи дають змогу оцінити професійний ріст колективу.

Важливим моментом є органічний зв'язок оркестрового класу з курсом інструментування. Кожна з цих дисциплін має, звичайно, свої навчальні функції, але обидві відіграють важливу роль у формуванні художніх поглядів, відчуття стилю, в поповненні репертуару. Мета і способи виховання потребують постійного зв'язку в діяльності відповідних класів. Зусиллями педагогів цей зв'язок значно укріплюється за рахунок узгодження репертуару на навчальний рік і особливо за рахунок обов'язкового програвання в оркестрі робіт по інструментуванню студентів III і IV курсів, чому передують, звісно, відповідна репетиційна робота над ними. Все це дуже стимулює студентів, пробуджує і розвиває у них інтерес до інструментування як форми творчої роботи, підвищує відповідальність щодо професійної підготовки і, в результаті, активно сприяє вихованню майбутнього фахівця.

Форми музичної роботи, що певною мірою впливають на рівень майстерності оркестранта, взаємопов'язані з ансамблевим виконавством. Немає необхідності порівнювати роль ансамблю і оркестру у формуванні

високого професіоналізму музиканта, адже кожен із цих видів виконавства має свою специфіку, неповторність, і один з них не може замінити іншого. Історичні шляхи виконавства на українських народних музичних інструментах склалися так, що професійна ансамблева гра на цих інструментах стала розвиватися в основному в останні десятиліття. Очевидно цією відносною «молодістю» жанру пояснюється ще недостатньо широкий розвиток у нас ансамблів саме українських народних музичних інструментів, відсутність усталених традицій, слабка репертуарна база.

Досвідчений керівник оркестру завжди відчуває різницю у спілкуванні з оркестрантами, які мають досвід ансамблевої гри, і з такими, що не мають його. Зазвичай перші з них володіють деякою темповою і ритмічною гнучкістю, вміють постійно слідкувати за строем, добре відчувають свою роль у групі, швидко сприймають побажання диригента. Тому можна зрозуміти зацікавленість диригента оркестру в широкому розвитку ансамблевого виконання в середовищі оркестрантів, як явищі, що сприяє, зокрема, підвищенню оркестрової майстерності музикантів.

Ансамблі будь-яких форм народжуються нелегко. Повною мірою постають тут проблеми психологічної сумісності, інші об'єктивні обставини, від яких залежить доля існування колективу. Також дуже важлива єдність учасників ансамблю в питаннях музичного смаку, стилю, виконавського темпераменту і т. д.

На сьогодні нагальним є питання достатнього репертуару для різних за складом ансамблів. Потрібні нові оригінальні твори, високохудожні обробки українських народних мелодій. Немалу користь можуть принести і переклади для ансамблів, створені студентами під час вивчення курсу оркестровки.

Репертуар оркестрового класу тісно пов'язаний як з вирішенням певних навчально-методичних завдань, так і з тим творчим напрямом, котрий лежить в основі цього колективу.

Таким чином, можна говорити, що інтонації української мелодії, які

проникливо звучать в українському оркестрі, не можуть не зачепити сокровених куточків людської душі. У них закладена велика сила, яка допомагає нам виховувати майбутніх музикантів-виконавців, диригентів – керівників колективів, носіїв ідейних і естетичних принципів.

Теми для рефератів

1. Особливості роботи з оркестром українських народних інструментів.
2. Творча діяльність провідних народних оркестрів України.
3. Предмет оркестрового класу в процесі професійного навчання виконавців.
4. Історико-культурний розвиток українського оркестру народних інструментів.

Теми для самостійної роботи

1. Музично-оркестрова культура України початку ХХ ст.
2. Розвиток оркестрів українських народних інструментів на Волині.
3. Принципи аранжування українських народних інструментів.
4. Творчий феномен Віктора Гуцала.
5. Виникнення народних інструментів в Україні (сопілка, бандура, кобза, бугай, коза-бас).
6. Народно-інструментальна музика у творчості Анатолія Гайденка.

Теми для дискусій та семінарів

1. Яка сутність та завдання оркестрового класу?
2. Які характерні риси звучання українського народного оркестру?
3. Що особливого і закономірного в інструментуванні для оркестру українських народних інструментів?
4. Роль репертуару та художньо-цільова спрямованість у підготовці диригентів українських народних оркестрів.

Теми для самоконтролю та перевірки засвоєння знань за кредитно-модульною системою

Зразок тесту № 1

1. Викреслити зайве.

– Хто створив новий професійний напрямок «Народного симфонізму»?

а) В. Воєводін;   б) В. Гуцал;   в) М. Гозулов.

– Які вітчизняні дослідники вперше описали українські народні інструменти?

а) Б. Лятошинський;   б) Д. Бортнянський;   в) М. Лисенко.

2. Перерахуйте характерні інструменти українського народного оркестру.

3. Назвіть причини, що не сприяють злагодженому звучанню в оркестрі.

Розділ II

Основні методико-виконавські вказівки та рекомендації стосовно роботи над художнім матеріалом посібника

«Українські народні мелодії» являють собою в'язанку танцювальних наспівів енергійно-жартівливого характеру. Композиція призначена для оркестру народних інструментів, до складу якого входить повноцінна група струнно-смичкових інструментів (з *divisi* у партіях перших і других скрипок), група мідних духових інструментів у складі труб *in B* і тромбонів, група дерев'яних духових інструментів у складі флейт та кларнетів *in B*, група ударних інструментів (барабани, тарілки), а також власне народні інструменти – баяни, цимбали, бандури та сопілки.

Композиція складається з низки контрастних тем-епізодів, як це характерно для народного інструментального виконавства. Перша тема *rosso accelerando* (ц. 1¹, G-dur) – своєрідне запрошення до танцю. Вона має риси польки і козачка, ніжна і грайлива за характером. Її мелодія викладена у перших скрипок *divisi* та сопілки в октавному подвоєнні, що робить її виразнішою в контексті цілої партитури.

Слід звернути увагу, що аранжування цієї народної мелодії здійснене в народних традиціях. Про це свідчить співвідношення функцій інструментів у струнно-смичкової групі, яке нагадує принципи оркестрування народних інструментальних ансамблів: мелодію ведуть найтехнічніші перші скрипки, роль акомпануючої групи виконують другі скрипки й альти, роль басової основи – віолончелі та контрабаси. Таке інструментування дає змогу студентам наочно вивчити баланс між інструментами партитури оркестру народних інструментів та народного інструментального ансамблю. Застосування *divisi* – засіб зробити звучання оркестру більш делікатним і врівноваженим.

---

¹ Ц. 1, ц. 2 і т. д. – оркестрова цифра

На прикладі цієї теми зручно вивчати виконання мелізмів – трелей, форшлагів і мордентів, набувати навичок ритмічної однорідності гри, чіткого виконання різних ритмічних малюнків, що включають у різних поєднаннях восьмі й шістнадцяті тривалості, опановувати виконання акцентів. Багата акомпануюча складова цієї теми дає можливість студентам вивчити техніку виконання синкоп, чергування *legato* і *staccato*. Крім того, ця тема розвиває ясне ладове чуття (натуральний мажор), розуміння закономірностей класичного гармонічно-функціонального руху (T–S–D). На прикладі цієї теми студенти, які проходять практику диригування оркестром, мають можливість опанувати особливості диригування у розмірі 2/4.

Стосовно чистоти ансамблевого строю, варто звернути увагу, що в цій темі в умовах переважаючої діатоніки двічі з'являються хроматичні мотиви (вкінці першого речення і вкінці другого), пов'язані із альтерацією четвертого ступеня. Ці ділянки потребують особливої уваги диригента й оркестрантів. Крім того, перший епізод побудований як період повторної будови, що складається з двох восьмитактових речень, друге з яких є тембро-фактурним варіантом першого. Такий прийом, характерний для народного виконавства, також потрібно продемонструвати студентам теоретично і підкріпити слуховим досвідом.

Другий епізод композиції (ц. 2), зберігаючи вказані вже виконавські труднощі, вносить деякі нові прийоми і штрихи у партитуру та розвиток художнього образу. Це – соло сопілки з мелодією широкого діапазону, що рухається по звуках тризвука. На відміну від попередньої теми, ця – має мішану, пісенно-танцювальну генезу. Побудована на протиставленні пісенного й танцювального мотивів, вона має неквадратну будову (3 т. + 2 т.) і розвивається секвентно. Протилежні властивості мотивів дають змогу опанувати швидке переключення з *legato* на *staccato*, а наявність повторення – увести контраст *f* й *p*.

Третій епізод (ц. 3, D-dur) пропонує нові можливості за допомогою

уведення елементів підголоскової поліфонії (порівняти особливості мелодії у перших скрипок і сопілки). Це допомагає розвинути в оркестрантів почуття ансамблю, набути навичок слухати один одного. Звертає на себе увагу застосування диференційованого ансамблю в групі дерев'яних духових інструментів, оскільки в першій половині епізоду використовується звучання лише сопілки, а в другій – поступово підключаються флейта і кларнет. В умовах рівномірної щільності та тембро-фактурної стабільності інших ділянок партитури ця зона, таким чином, виявляється інтонаційним фокусом цілого епізоду, на що слід обов'язково звертати увагу під час роботи зі студентами.

Сопілка виконує колоруючу роль. Це підкреслюється багатством виписаних у її партії трелей та гамоподібних пасажів. Необхідно звернути увагу і на місце, починаючи з т. 9 ц. 3, де мелодія вперше за всю п'єсу доручена баянам, які виконують її паралельними терціями. Перекидання коротких мелодичних фраз між різними інструментами – скрипками, дерев'яними духовими (по черзі) та баянами – вносять у композицію відчуття концертної змагальності. На наявність такої особливості в цій інструментовці необхідно вказувати студентам – і оркестрантам, і диригентам – для свідомого, хоч і помірною динамічного акцентування цих ділянок партитури.

Дуже важливим з погляду розвитку ансамблевих навичок є четвертий епізод (Lento, ц 4, g-moll). Він являє собою імпровізацію з елементами сонористики. Увесь оркестр (за винятком груп мідних духових та ударних інструментів) виконує тремоло. Це фон для проведення низки сольних побудов – кларнета, сопілки і скрипки. Ця типово пасторальна картина є новою не тільки тембро, фактурно, гармонічно, а й за характером тематизму. Адже тут вперше у композиції на перший план виступають не пісенно-танцювальні, а мовно-речитативного походження інтонації. Тут важливим також є динамічний фактор – уміння досягнути в оркестрі рівного, але не гаснучого *p*.

Наступний, п'ятий епізод (ц. 5, d-moll) втілює епічний образ. Його тема нагадує неспішну оповідь народного співця-оповідача. Невипадково ініціатива переходить до власне народних інструментів, тоді як всі інші починають виконувати функції фону. Звертають на себе увагу повнозвучні арпеджовані акорди бандури, щільно виписана фігураційного плану партія цимбалів, тремлоючі акордові побудови баянів.

Оригінальність цього епізоду – у його суцільній полімелодичності. Адже при вагомій ролі народних інструментів мелодія проводиться то в струнних, то у сопілки. Вона не є суцільною, а більше нагадує пунктир. Тому в таких умовах надзвичайно важливим завдання диригента – досягнути збалансованого ансамблю, рівного прослуховування усіх компонентів партитури. Крім того, на матеріалі цього епізоду, де майже в кожному такті змінюється розмір, зручно опановувати диригування перемінним розміром, а фактично – часомірним темпоритмом.

Наступний, шостий епізод (ц. 6, Allegro) розпочинає заключну фазу композиції. Це початок динамічної репризи, яка включає декілька епізодів і тем відповідно. Про це свідчить чотиритактовий «розбіг» на його початку, функція якого відчутна безпомилково – вказати слухачу на початок заключної фази форми – своєрідний висновок твору. Саме тому у виконанні цього чотиритакту необхідно застосувати стільки енергії і рішучості, скільки можливо, щоб зробити його яскравим динамічно і підкресленим ритмічно. У самому тексті таку функцію виконують віртуозні пасажі групи дерев'яних духових інструментів.

Тема епізоду (ц. 6 т. 5) – запальний танок. Її орнаментована, дрібно виписана мелодія густо розцвічена хроматизмами та викладена паралельними терціями, як у співі. Це схоже на відому практику співаних народних танцювальних мелодій. Відновлюється повторність, квадратність форми, ритмічна пружність, характерні для перших епізодів. На основі цієї теми можна і варто розвивати навички віртуозної оркестрової гри.

Наступна тема (епізод 7) починається з розміру $\frac{3}{4}$. Образно, фактурно та за особливостями форми вона споріднена з попередньою і відрізняється лише розміром і послідовним використанням секвенції. Наступна побудова – варіант попередньої, проведена в тональності D-dur, з незначними тембро-фактурними змінами. Той самий принцип незначного варіювання віртуозної танцювальної теми у новій тональності застосований і в епізоді 8 (ц. 8): спочатку грайлива козачкова тема проводиться в тональності G-dur, а за другим разом – в C-dur, стаючи блискучим завершенням всієї композиції. У заключній фазі форми диригенту слід звернути увагу на дотримання максимальної ритмічної чіткості і злагодженості ансамблю при досягненні якомога більш швидкого темпу.

«Весільна полька з Серафинець» продовжує розвивати навички, здобуті у вивченні попередньої п'єси. Вона також являє собою багатотемну композицію вінкоподібного типу, з рисами тричастинної репрізної форми. Її особливістю є двотактовий ефектний зачин, покликаний зосередити увагу слухача на п'єсі і зацікавити його. Тому цей початок має бути виконаний максимально швидко, чітко і вправно.

Основна тема польки F-dur відзначена послідовним використанням прийомів гармонічної, фактурної та тембрової варіантності. Тому завдання оркестрантів – тонко підкреслити, що кожного разу, коли сопілка знову починає проводити запальну народну мелодію, оркестр щоразу надає темі трохи іншого, відмінного відтінку. Це стосується доволі самостійної, мелодизованої партії кларнета, партій флейти, труби та перших скрипок.

Особливості оркестрування другої теми (ц. 2, B-dur) також дають змогу розвивати навички тембро-фактурного діалогу, оскільки її мелодія розподілена за принципом питання/відповідь між сопілкою та іншими мелодичними інструментами (флейта, кларнет, труба, перші скрипки). У наступній темі (ц. 3) до вказаного прийому додається прийом секвенціювання, а також проведення теми в різних тональностях (Es-dur та F-

dur).

В останніх двох тактах епізоду (два такти до ц. 4) оркестр вживає цікавий «гумористичний прийом». Після багатократного проведення енергійного, життєствердного мотиву несподівано з'являються два такти генеральної паузи: барабан самотньо вистукує синкоповану ритмічну послідовність.

Четверта тема (d-moll) вносить у розвиток твору ладовий та динамічний контраст. У її виконанні важливо досягнути рівності в проведенні рельєфної мелодичної лінії, а також для контрасту з попереднім епізодом витримати динаміку *p*. П'ята тема має гумористичний характер, який створюється зіставленням малосекундового мотиву у вигляді форшлагу та у вигляді мелодичної побудови (обидва у перших скрипок), в той час як в партії кларнета звучать розкішні віртуозні пасажі. Вказаний прийом наочно демонструє застосування в оркестровій партитурі принципів ансамблевої гри, споріднюючи партитуру великого оркестру з практикою гри малих інструментальних ансамблів.

Зважаючи на те, що далі розпочинається точне повторення експозиційного матеріалу, хоча і в дещо іншій послідовності: четверта тема – перша – друга – третя, необхідно таким чином продумати виконання цієї «дзеркальної репризи», щоб уникнути неоригінальності матеріалу. Це може бути зроблено за рахунок незначних динамічно-темпових відхилень, стратегія яких має бути випрацювана диригентом у кожному випадку індивідуально і донесена до оркестрантів. Трактовка репризи може бути здійснена як за допомогою одного лише динамічного фактору, так і одного лише темпового фактору, а також за їхньої спільної участі, як крещендуюча побудова або ж контрастно-складова з послідовним наростанням контрасту.

Композиція «Вітре буйний, вітре буйний...», створена для солістки, мішаного хору та оркестру, уведена в посібник для вироблення навичок оркестрового акомпанементу. Поезія Т. Шевченка, витримана в стилі народної пісні, доповнюється виразно народним колоритом запропонованого

інструментування. Так, важливу роль у ньому відіграють арпеджовані акорди бандури, тремоло кобзи, гармонічний хорал трьох баянів. Роль драматизуючого чинника відіграє *ostinato* контрабасів, яке підтримують згодом інші низькі інструменти оркестру; воно не тільки створює гармонічну основу для партитури, а й вносить у твір тривожну синкоповану пульсацію, не дуже помітну на перший погляд, але дуже важливу для створення художнього образу загалом.

На відміну від попередніх композицій у «Вітре буйний» – дещо інший склад оркестру. Тут відсутні мідні духові інструменти, кларнет та сопілка, натомість уведено гобой, трикутник, і як вже було зазначено партію кобзи та три партії баянів. Мідні не застосовує, щоб полегшити звучання акомпануючої партитури, кларнет замінивши на гобой, щоб підкреслити журливо-трагічний образ пісні, а те, що знято сопілку, зумовлено її переважно гумористичною образною сутністю. Зрештою, введення кобзи і посилення партії баянів сприяє збільшенню народного колориту створюваного образу. Такий підхід до складу оркестру свідчить про темброво-колористичне мислення аранжувальника, про те, що глибокий драматизм «Вітре буйний» – результат не тільки проникливої поезії Т. Шевченка, не тільки прекрасної у своїй строгості мелодії солістки, а й тонкого, але чистого і правдивого звукопису оркестрових тембрових барв.

Робота над партитурою «Вітре буйний» потребує тонкого, диференційованого чуття кожного з вказаних елементів партитури. Необхідно дотримуватися *p*, але не розслабленого, а напруженого, зібраного, внутрішньо тривожного. Особливу увагу потрібно звернути на виконання двотактової зв'язки між куплетами пісні, де мелодійні інструменти оркестру, підтримуючи хор, виконують роль своєїрідної «пісні без слів», перебираючи на себе функції соліста. Інший важливий момент – драматургія цілої куплетно-варіаційної форми, яка може бути ефективно вирішена тільки за участю оркестру (йдеться про динамічно-штрихові співвідношення партії

оркестру у всіх чотирьох куплетах твору). Для виконавців, диригента, учнів і викладача цей твір надає прекрасну можливість поекспериментувати в цьому плані.

Танцювальна композиція *«Гоп-га-гов»* є зразком віртуозної п'єси, виписаної енергійним, але при цьому досить стриманим розчерком пера. Як і в *«Весільній польці з Серафинець»* поштовхом до інтенсивного розвитку її танцювальної мелодії виступає п'ятитактовий зачин. Його особливістю є унісонний виклад пасажів шістнадцятими в шести партіях, що для слухача стає знаком того, що п'єса буде витримана в суцільно гарячих емоціях, а для самих виконавців – виконує роль своєрідного затримання дихання, оскільки є найважчим з технічного погляду місцем твору.

Основна тема (ц. 1) – це складений період, два речення якого співвідносяться як проведення теми в камерно-ансамблевому та власне повно-оркестровому викладі. Характер образності, а також особливості оркестрування певним чином перегукуються із відомим фіналом Другої симфонії Левка Ревуцького, що означає, крім усього іншого, те, що застосовані тут прийоми дійсно належать до широко апробованих в практиці народно-інструментальної гри. Оригінальна тема козацького складу має звучати легко і невимушено за рахунок проведення мелодії у перших скрипок на фоні легкої підтримки інших інструментів (за винятком групи дерев'яних духових інструментів, потенціал якої аранжувальник приберігає для другого речення).

Ефектним прийомом композиції є використання елементів інструментального театру – вигуку оркестрантів *«гоп-га-гов»* в останньому такті форми, що створює ефект своєрідного тембро-фактурного пред'яому, і водночас слугує засобом обману очікувань слухача, що, як відомо, стимулює його інтерес до подальшого активного слухання. Щільна фактура другого речення нагадує зачин і сприймається як апогей блискучої віртуозності.

Друга тема п'єси (ц. 2, e-moll) вносить у розвиток танцю ладовий і фактурний контраст. Її наспівна мелодія, що звучить у струнних інструментів, доповнюється деталізованим моторним контрапунктом дерев'яних духових, виклад якого нагадує основну, першу тему. Особливістю третьої теми (ц. 3) є контраст акцентованих акордів, викладених у всього оркестру, і віртуозних мелодичних пасажів сопілки, злегка підтриманих іншими дерев'яними духовими інструментами та першими скрипками.

Робота над четвертою темою (ц. 4, c-moll) потребує спеціальної уваги до сольних проведень у партіях кларнета, а потім і сопілки, які ведуть основну мелодію, а також перших скрипок, які виконують виразний мелодичний контрапункт до основної мелодії. Диригент повинен розуміти, наскільки важливо тут досягнути динамічного балансу між звучанням мелодичних голосів і рештою інструментів оркестру.

Репризи проведення тем являють собою нові тембро-фактурні варіанти тем експозиції. Так, мелодію першої теми замість перших скрипок у першому реченні виконують цимбали, а в другому – дует перших скрипок і цимбалів, в кінці ж п'єси танцювальна мелодія проходить у партіях всіх мелодичних інструментів одночасно – в шестикратному унісоні.

«Українська полька» є ще одним яскравим прикладом концертної віртуозної п'єси. Побудована як рондальна форма, вона відкривається енергійним чотиритактовим зачином, що готує появу основної теми-рефрену, яка проводиться в композиції чотири рази. Перший раз її мелодія доручена сопілці. (Всі інші інструменти виконують функцію гармонічного, мелодичного, ритмічного, фактурного акомпанементу). Другий раз вона проходить у видозміненому вигляді, з подрібненням мелодико-ритмічного контуру мелодії, що, проте, залишається у сопілки, введенням мелодизованих підголосків-контрапунктів у кларнета, баяна та перших скрипок, що робить її складнішою і багатшою. Третій раз тема-рефрен звучить у тому ж видозміненому вигляді, що й другий, після чого гостро акцентовані синкопи

великого барабана готують її заключне, четверте проведення.

Звучання теми-рефрену відтіняють чотири епізоди. Перший (ц. 2, F-dur) покликаний продемонструвати ладовий контраст. Другий (ц. 3) розпочинає відразу після першого (до появи рефрена): його тема виписана аранжувальником у двох варіантах: як поєднання пасажів сопілки і широко крокуючих фраз перших скрипок – у першому проведенні мелодії та як її проведення в унісоні перших скрипок, флейти і труби – у другому. Третій (ц. 5) звучить вже після оновленого рефрену. Чотири проведення його теми являють собою послідовне втілення ідеї концертної змагальності. Танцювальна мелодія з дрібним ритмічним малюнком проводиться по черзі то в сопілки, то в перших скрипок, то в кларнета, то в малому ансамблі у складі флейти, труби, перших скрипок і баяна.

Слід відзначити, що композиційний план п'єси побудований так, що її початкова багатотемність поступово зменшується, і чим ближче до кінця, тим більше музичний простір композиції завойовує основна тема – тема рефрену, витісняючи собою усі інші.

Підсумовуючи, варто зазначити, що запропоновані в цьому посібнику для вивчення у оркестровому класі твори мають чимало корисних функцій. Це і здобуття навичок гри в малих і великих ансамблях, і уміння слухати соліста і йому акомпанувати, і розвиток різних видів виконавської техніки – дрібної, крупної, пасажів, арпеджіо, фігурацій, це опанування мелізматикою й різними видами виконавських штрихів, це також усвідомлення специфіки народно-інструментального виконавства з погляду фактурних особливостей оркестрової партитури, це уміння, зберігаючи чистоту інтонації, досягнути у кожному творі свого динамічного балансу і своєї темпової відповідності.

Вказані композиції є прекрасним матеріалом для розвитку базових навичок музиканта – музичного слуху, пам'яті, почуття ритму. Вони закріплюють набуті студентами раніше теоретичні знання з гармонії, сольфеджіо, інструментування, музичного фольклору. Завдяки збалансованій

рівновазі між художньо бажаним і технічно можливим вони є дуже зручним матеріалом для пошуку нестандартних художньо-виконавських рішень і таким чином сприяють підтриманню творчої ініціативи і розвитку творчих задатків студентів.

І найголовніше те, що всі представлені у посібнику твори належать до багатократно апробованого концертного репертуару. У цьому сенсі вони являють собою певним чином універсальний набір, доречний у будь-якій концертній програмі. Таким чином, їхня художня вартість і практична доцільність виявляються настільки ж значними, як і виявлена вище дидактична цінність.

Також слід зауважити, у зв'язку з тим, що в нотних партіях скрипки досить насичена фактура і принцип *divisi* ускладнить читку нотного тексту, у партитурах запропонований варіант партій скрипок I, II, III, IV.

Темати для рефератів

1. Принципи аранжування українських народних інструментів.
2. Особливості формування репертуарних тенденцій оркестрів народних інструментів.
3. Розвиток та удосконалення українського музичного інструментарію.
4. Оркестрування як процес переосмислення засобів ансамблевої виразності.

Темати для самостійної роботи

1. Вплив предмета інструментування на формування естетичного смаку та становлення виконавської майстерності студентів.
2. Виконавський аналіз партитури для українського народного оркестру.
3. Підготовка до репетиції та особливості діяльності керівника українського народного оркестру.
4. Розвиток творчих здібностей студентів в процесі вивчення дисциплін

оркестрового класу.

Теми для дискусій та семінарів

1. Які особливості і закономірності інструментування українського народного оркестру?
2. Охарактеризуйте творчість композитора, твір, який виконують в оркестрі, а також епоху, в якій жив композитор. Визначте стиль, творчу направленість автора.
3. Визначте форму твору, ладотональний план, темп, особливості метроритму, розшифруйте термінологію, яка трапляється творах.
4. Яку роль відіграє оркестровий клас у творчій активності студента?

Теми для самоконтролю та перевірки засвоєних знань за кредитно-модульною системою

Зразок тесту № 2

1. Викреслити зайве.
  - Назвіть мелізми, що використовувалися в творі «Українські народні мелодії»:
    - а) групето; б) форшлаг; в) трель; г) нахшлаг; д) мордент.
  - З якою симфонією пов'язані особливості оркестрування у композиції «Гоп-га-гов»:
    - а) концертна симфонія Д. Бортнянського; б) друга симфонія Л. Ревуцького; в) друга симфонія Б. Лятошинського; г) українська симфонія М. Калачевського
2. Які особливості оркестрування твору «Весільна полька з Серафинець»?
3. У якій формі побудована композиція «Українська полька»?
4. Для вироблення яких оркестрових навичок створена композиція «Вітре буйний, вітре буйний...»?

Українські народні мелодії

① *rosso accel.*

мелодія народна

Сопілка

Флейта

Кларнет in Bb

Баян

Труба in Bb

Тромбон

Цимбали

Бандура

Барабан

Тарілка

Бас барабан

Скрипка I

Скрипка I

Скрипка II

Скрипка II

Альт

Віолончель

Контрабас

7

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

12

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

17

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

②

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

28

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

34 ③ *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

40

Соп. *tr*

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 40 and features a variety of instruments. The Soprano part has melodic lines with trills. The Flute and Clarinet parts are mostly rests. The Bajan part has a rhythmic accompaniment. The Trumpet and Trombone parts have melodic lines. The Cymbals, Band, and Drums parts have rhythmic accompaniment. The Tar part has a rhythmic accompaniment. The Bass Drum part has a rhythmic accompaniment. The Violins I and II parts have melodic lines. The Viola part has a melodic line. The Double Bass part has a melodic line. The score includes dynamic markings like 'tr' and 'tr'.

45

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

tr

tr

50

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

tr

55 rit..

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

④ Lento

60

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

63 tr *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

67

Sop.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

trm

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

3/4

69

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

5

72 *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

75 *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

77

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr~~~~~

79 *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

81 rit. *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

84

⑥ *Allegro*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

The musical score for page 88 is arranged in a standard orchestral format. It begins with a treble clef and a key signature of two sharps (F# and C#). The score is divided into several systems of staves. The top system includes the Soprano (Соп.), Flute (Фл.), and Clarinet (Кл.) parts. The second system features the Bajan (Баян), Trumpet (Тр.), and Trombone (Тромб.) parts. The third system contains the Cymbal (Цимб.) and Band (Банд.) parts. The fourth system includes the Drum (Бараб.) and Tambourine (Тар.) parts. The fifth system consists of the Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Віол.), and Double Bass (К-бас) parts. The score is marked with a forte (f) dynamic and includes various musical notations such as notes, rests, and articulation marks.

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Musical score for page 93, featuring various instruments including woodwinds, brass, strings, and percussion. The score is in 7/8 time and includes a piano (*p*) dynamic marking.

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Віол.
 К-бас

Musical score for orchestra and soloists, measures 98-101. The score includes parts for Soprano, Flute, Clarinet, Bayan, Trumpet, Trombone, Cymbal, Band, Drum, Tabor, Bass Drum, Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, and Double Bass. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature changes from 2/4 to 3/4 at measure 99. A dynamic marking *f* is present in the Bayan part at measure 99.

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Віол.
 К-бас

Musical score for page 102, featuring a full orchestra and various instruments. The score is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). It includes parts for Soprano, Flute, Clarinet, Bajan, Trumpet, Trombone, Cymbals, Band, Drum, Tambourine, Bass Drum, Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, and Double Bass. The music consists of three measures, with a dynamic marking of *p* (piano) appearing in the Bajan part of the second measure.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

The image shows a page of a musical score for a large ensemble. The page number '105' is at the top left. The score is written for 15 instruments, each on a separate staff. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bassoon), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Віол. (Violoncello), and К-бас (Double Bass). The score consists of three measures of music, followed by a double bar line and a repeat sign. The key signature has two sharps (F# and C#). The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

112

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

f

trm

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

p

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

The image shows a page of a musical score, numbered 118 at the top left and 8 in a circle at the top right. The score is for a large ensemble, including voice (Соп.), woodwinds (Фл., Кл.), brass (Тр., Тромб.), percussion (Баян, Бараб., Тар., Бас бараб.), and strings (Скр. I, Скр. II, Альт, Виол., К-бас). The music is in 2/4 time and features a key signature of two sharps (F# and C#). The score is divided into three measures. The first two measures are marked with a fermata (7) and a trill (tr) over the flute and clarinet parts. The third measure is marked with a circled 8. The instrumentation includes: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drum (Бараб.), Tar (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас).

121

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

126

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

trm

trm

trm

131

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

136 *tr* *tr* *tr* **accel.**

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

141

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

tr

tr

tr

144

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

p

tr

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 144. It contains 17 staves for different instruments. The top staves are for woodwinds: Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Saxophone (Баян). Below these are brass instruments: Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), and Horns (Банд.). The percussion section includes Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), and Bass Drum (Бас бараб.). The string section consists of Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Віол.), and Double Bass (К-бас). The score is in a key with two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. It features various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings like *p* (piano) and *tr* (trills). The page ends with a double bar line.

Весільна полька з Серафинець

Con moto

①

муз. народна

Сопілка

Флейта

Кларнет in B♭

Баян

Труба in B♭

Тромбон

Цимбали

Бандура

Барабан

Тарілка

Бас барабан

Скрипка I

Скрипка I

Скрипка II

Скрипка II

Альт

Віолончель

Контрабас

The musical score is written in 2/4 time and consists of 16 staves. The instruments are: Sopranino (Sopілка), Flute (Флейта), Clarinet in B-flat (Кларнет in B♭), Bandoneon (Баян), Trumpet in B-flat (Труба in B♭), Trombone (Тромбон), Cymbals (Цимбали), Bandura (Бандура), Drum (Барабан), Snare (Тарілка), Bass Drum (Бас барабан), Violin I (Скрипка I), Violin II (Скрипка II), Viola (Альт), Violoncello (Віолончель), and Double Bass (Контрабас). The score includes a first ending bracket (①) and a tempo marking of *Con moto*. The music is in a key with one sharp (F#) and a 2/4 time signature.

5

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

10

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

15 ②

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

20

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

trill

trill

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

trm

30

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 34, marked with a circled '3' at the top. It contains 14 staves for various instruments and a vocal line. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bajan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Віол.), and Double Bass (К-бас). The score is in a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 7/8 time signature. The music is divided into four measures. The vocal line (Соп.) has rests in the first three measures and a melodic phrase in the fourth. The instrumental parts feature complex rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Dynamic markings such as 'v' (piano) and 'f' (forte) are present throughout. The notation includes various clefs (treble and bass), key signatures, and time signatures.

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 39, containing measures 39 through 44. The score is for a large ensemble including voice and various instruments. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is written in a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and a 2/4 time signature. The vocal line (Соп.) has a melodic line with some rests. The instrumental parts feature complex rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and various articulations like accents and slurs. The score is divided into measures 39, 40, 41, 42, 43, and 44, with a double bar line at the end of measure 44.

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

This musical score page, numbered 44, features 17 staves. The top two staves are for Soprano (Соп.) and Flute (Фл.), both in treble clef. The Clarinet (Кл.) is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The Bassoon (Баян) is in treble clef with a key signature of one flat (Bb). The Trumpet (Тр.) is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The Trombone (Тромб.) is in bass clef with a key signature of one flat (Bb). The Cymbals (Цимб.) are shown in both treble and bass clefs. The Bandoneon (Банд.) is also in both treble and bass clefs. The Drum set (Бараб.) includes a snare drum (Тар.) and a bass drum (Бас бараб.), both in a 2/4 time signature. The string section consists of Violins I (Скр. I), Violins II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас), all in bass clef. The score contains various musical notations including notes, rests, slurs, and dynamic markings.

49

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

54

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

trill

59

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

trill

64 *trm* (5)

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

69

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 69. It contains 17 staves for different instruments. The top two staves (Soprano and Flute) are mostly empty. The Clarinet staff has a melodic line with eighth notes. The Bassoon staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Trumpet staff is empty. The Trombone staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Cymbal and Band staffs have a rhythmic pattern of eighth notes. The Drum staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Snare Drum staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Violin I staff has a melodic line with a long note in the third measure. The Violin II staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Viola staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Violoncello staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Double Bass staff has a rhythmic pattern of eighth notes.

73

tr

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for measures 73-76. It features a variety of instruments. The Soprano part has a trill in measure 73. The Flute and Clarinet parts have melodic lines with some chromaticism. The Bassoon and Trumpet parts have rhythmic patterns. The Trombone part has a steady eighth-note pattern. The Cymbals and Band parts provide harmonic support with chords. The Drums, Tambourine, and Bass Drum parts have a consistent rhythmic accompaniment. The Violin I and II parts have melodic lines, while the Viola, Violoncello, and Double Bass parts provide a harmonic foundation with chords and moving lines.

77

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

The musical score for page 77 is a complex orchestral arrangement. It features a variety of instruments, including woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet), reeds (Bassoon), brass (Trumpet, Trombone), and percussion (Cymbals, Band, Drums, Tar, Bass Drum). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The instrumentation includes multiple parts for strings (Violins I and II, Viola, Violoncello) and a variety of woodwinds. The score is divided into measures, with a repeat sign at the beginning of the first measure. The instruments are listed on the left side of the page, and their respective staves are arranged vertically. The score is written in a standard musical notation style, with notes, rests, and other musical symbols clearly visible. The page number 77 is located at the top left of the score.

81

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

6

tr

86

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trill

91 *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

96 *tr* 7

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 101. It features a variety of instruments. The top staff is for Soprano (Соп.), followed by Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bassoon (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drums (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Horns I (Скр. I), Horns II (Скр. II), Violin (Альт), Viola (Виол.), and Bass (К-бас). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The music consists of several measures, with some instruments having rests in the first few measures. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

The musical score for page 106 is arranged in a standard orchestral format. It begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The score is divided into several systems of staves. The top system includes the Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Bajan. The second system includes the Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), and Cymbals (Цимб.). The third system includes the Band (Банд.), Drums (Бараб.), and Tambourine (Тар.). The bottom system includes the Bass Drum (Бас бараб.), Violins I (Скр. I), Violins II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Віол.), and Double Bass (К-бас). The notation includes various rhythmic values, accidentals, and articulation marks. The Bajan part features a complex, rhythmic pattern. The Drums and Tambourine parts provide a steady, rhythmic accompaniment. The string parts (Violins, Viola, Violoncello, and Double Bass) play a melodic and harmonic role, often with sustained notes and moving lines. The woodwinds (Flute, Clarinet, Trumpet, Trombone) and brass (Bajan) parts provide additional melodic and harmonic support, often playing in unison or harmony with the strings.

⑧

111

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

116 *trm* *trm*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 130, marked with a circled 9. It features a large ensemble of instruments and a vocal line. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bajan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Віол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 2/4 time signature. The vocal line (Соп.) is mostly silent, with some notes in the final two measures. The instrumental parts are highly active, with many notes, rests, and dynamic markings (accents, slurs, and hairpins) throughout the five measures shown. The woodwinds and strings play rhythmic patterns, while the brass and percussion provide harmonic support and rhythmic drive.

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 140. It features a variety of instruments and a vocal line. The vocal line (Соп.) is in the top staff, followed by Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and a pair of Bassoons (Баян). Below these are Trumpet (Тр.) and Trombone (Тромб.). The percussion section includes Cymbals (Цимб.), Snare Drum (Банд.), and various other drums (Бараб., Тар., Бас бараб.). The string section consists of Violins I (Скр. I), Violins II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of two flats and a 3/4 time signature. The music is divided into three measures. The first measure shows the vocal line and woodwinds starting their parts. The second and third measures continue the orchestral accompaniment. Dynamics like 'v' (vibrato) and 'f' (forte) are indicated throughout the score.

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Вітре буйний, вітре буйний...

Сл. Т. Шевченка
Муз. В. Захарченка

Лірично, наспівно

The musical score is arranged in a standard orchestral format with the following parts from top to bottom:

- Флейта (Flute)
- Гобой (Oboe)
- Баян I (Bandoneon I)
- Баян II (Bandoneon II)
- Баян III (Bandoneon III)
- Кобза (Cobza)
- Голос (альт) (Soprano)
- С. А. (Soprano/Alto)
- Т. Б. (Tenor/Bass)
- Бандура (Bandura) - consisting of two staves (treble and bass clef)
- Тарілка (Tambourine)
- Трикутник (Triangle)
- Барабан (Drum)
- Скрипка I (Violin I)
- Скрипка II (Violin II)
- Скрипка III (Violin III)
- Віолончель (Viola)
- Контрабас (Cello)

The score is in 3/4 time and the key signature has two flats (B-flat and E-flat). The music is characterized by a lyrical and song-like quality, with many instruments playing sustained chords and simple rhythmic patterns.

5 1

Фл. *tr* ~~~~~

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

9

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

12

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

trill

Музыкальный фрагмент на странице 15, включающий следующие инструменты и партии:

- Фл. (Флейта)
- Гобой (Гобой)
- Баян I (Баян I)
- Баян II (Баян II)
- Баян III (Баян III)
- Кобза (Кобза)
- Голос (альт) (Голос (альт))
- С. А. (Сопрано/Альтист)
- Т. Б. (Трубы/Бас)
- Банд. (Банд)
- Тар. (Тар)
- Трикутн. (Трикутн.)
- Бараб. (Бараб.)
- Скр. I (Скрипка I)
- Скр. II (Скрипка II)
- Скр. II (Скрипка II)
- Виол. (Виола)
- К-бас (Контрабас)

17

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 17 and consists of 14 staves. The top two staves (Flute and Oboe) are mostly rests. The Bajan staves (I, II, III) play chords and melodic lines. The Kobza part is highly rhythmic with many sixteenth notes. The Voice (alto) part has a melodic line. The C. A. and T. B. staves are rests. The Band part has a rhythmic accompaniment. The Tar, Trikutn., and Barab. staves are rests. The Horns I, II, and III staves play chords. The Viola and Cello staves play melodic lines. The time signature changes from 2/4 to 4/4 in the second measure of each system.

20

Фл.
 Гобой
 Баян I
 Баян II
 Баян III
 Кобза
 Голос (альт)
 С. А.
 Т. Б.
 Банд.
 Тар.
 Трикутн.
 Бараб.
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Виол.
 К-бас

3/4

Фл. $\frac{3}{4}$
 Гобой $\frac{3}{4}$
 Баян I $\frac{3}{4}$
 Баян II $\frac{3}{4}$
 Баян III $\frac{3}{4}$
 Кобза $\frac{3}{4}$
 Голос (альт) $\frac{3}{4}$
 С. А. $\frac{3}{4}$
 Т. Б. $\frac{3}{4}$
 Банд. $\frac{3}{4}$
 Тар. $\frac{3}{4}$
 Трикутн. $\frac{3}{4}$
 Бараб. $\frac{3}{4}$
 Скр. I $\frac{3}{4}$
 Скр. II $\frac{3}{4}$
 Скр. II $\frac{3}{4}$
 Виол. $\frac{3}{4}$
 К-бас $\frac{3}{4}$

The musical score is for page 22 and is in 3/4 time. It features a variety of instruments: Flute (Фл.), Oboe (Гобой), Clarinet I (Баян I), Clarinet II (Баян II), Clarinet III (Баян III), Kobza (Кобза), Alto Voice (Голос (альт)), Soprano and Alto (С. А.), Trumpets (Т. Б.), Band (Банд.), Tar (Тар.), Trikotn (Трикутн.), Drums (Бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Violin II (Скр. II), Viola (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 3/4 time signature. The music is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument group.

25 2

Фл. *tr*

Гобой *tr*

Баян I *tr*

Баян II *tr*

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

Музыкальный фрагмент, состоящий из 12 систем нотации. Каждая система соответствует определенному инструменту или голосу. Музыка написана в тональности два flats (B-flat and E-flat) и делится на две части: 3/4 и 4/4 такта.

Инструменты и голоса, включенные в оркестр:

- Фл. (Flute)
- Гобой (Oboe)
- Баян I (Balalaika I)
- Баян II (Balalaika II)
- Баян III (Balalaika III)
- Кобза (Kobza)
- Голос (альт) (Soprano)
- С. А. (Soprano/Alto)
- Т. Б. (Tenor/Bass)
- Банд. (Band)
- Тар. (Tara)
- Трикутн. (Trikutn.)
- Бараб. (Drum)
- Скр. I (Violin I)
- Скр. II (Violin II)
- Скр. II (Violin II)
- Виол. (Viola)
- К-бас (Cello)

Музыкальный материал включает в себя различные ритмические рисунки, аккорды и мелодические линии, характерные для традиционной музыки Кавказа.

31

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

tr ~~~~~

Detailed description of the musical score: The score is for page 103, starting at measure 31. It features a variety of instruments including woodwinds (Flute, Oboe), strings (Violin I, Violin II, Viola, Cello/Double Bass), and traditional instruments (Bayans, Kobza, Tar, Triangle, Drum). The vocal parts include Alto, Soprano/Alto, and Trombone. The music is in a key with two flats and a 3/4 time signature. Measure 31 shows the beginning of a section with a 7-measure rest for the flute. Measure 32 features a trill for the flute. The score continues through measures 33 and 34, with various rhythmic patterns and dynamics across the instruments.

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The instruments listed are Flute (Фл.), Oboe (Гобой), Baryton I (Баян I), Baryton II (Баян II), Baryton III (Баян III), Kobza (Кобза), Voice (alto) (Голос (альт)), Soprano/Alto (С. А.), Trumpets (Т. Б.), Band (Банд.), Tar (Тар.), Triangles (Трикутн.), Drums (Бараб.), Clarinet I (Скр. I), Clarinet II (Скр. II), Violin (Виол.), and Bass (К-бас). The score shows the first two measures of a piece, with various melodic and harmonic lines for each instrument.

Фл.
 Гобой
 Баян I
 Баян II
 Баян III
 Кобза
 Голос (альт)
 С. А.
 Т. Б.
 Банд.
 Тар.
 Трикутн.
 Бараб.
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Виол.
 К-бас

The score is written for a large ensemble. The top staves (Flute, Oboe, Bajan I, Bajan II, Bajan III, Kobza, Voice, S. A., T. B.) are mostly silent, with rests in the 2/4 and 4/4 measures. The Bajan instruments and Kobza play chords and melodic lines. The Voice part (альт) has a vocal line. The Band (Банд.) and Tar (Тар.) parts are also silent. The Trikutn. (Трикутн.), Barab. (Бараб.), and S. A. (С. А.) parts are silent. The Clarinet (Скр.) and Violin (Виол.) parts play simple harmonic lines. The Double Bass (К-бас) plays a rhythmic accompaniment.

40

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

43 *tr*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

46

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

tr

p

Detailed description of the musical score: The score is for measures 46, 47, and 48. It features a complex orchestration. The Flute (Фл.) has a trill in measure 48. The Oboe (Гобой) plays a melodic line in 3/4 time. The Barytons (Баян I, II, III) provide harmonic support with chords and sustained notes. The Kobza (Кобза) plays a rhythmic pattern. The Voice (альт) has a melodic line. The Bassoon (Т. Б.) is silent. The Band (Банд.) plays chords. The Tar (Тар.) and Trikotn. (Трикутн.) are silent. The Drums (Бараб.) are silent. The Clarinets (Скр. I, II) play sustained notes. The Violins (Виол.) are silent. The Bass (К-бас) plays a rhythmic pattern. The score is in 3/4 time for measures 46-47 and 4/4 for measure 48. The key signature has two flats.

49 *trm*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

52

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

2/4 4/4

tr

55 *tr* *tr*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

57 *tr* ~~~~~

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

59

Фл. *tr*

Гобой *tr*

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

62

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

gliss.

tr

f

65

Фл. *tr*

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

68

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

tr

Музыкальный партитура для симфонического оркестра и голоса. Страница 70.

Инструменты и их нотация:

- Фл. (Флейта)
- Гобой
- Баян I
- Баян II
- Баян III
- Кобза
- Голос (альт)
- С. А. (Сопрано/Альто)
- Т. Б. (Тенор/Бас)
- Банд. (Бандонацион)
- Тар. (Тарантел)
- Трикутн. (Трикутня)
- Бараб. (Барабан)
- Скр. I (Скрипка I)
- Скр. II (Скрипка II)
- Скр. II (Скрипка II)
- Виол. (Виола)
- К-бас (Контрабас)

Музыкальный текст на странице 70:

Музыкальный текст (голос):

Музыкальный текст (инструменты):

Музыкальный текст (ритмические инструменты):

Музыкальный текст (струнные инструменты):

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 73, in 4/4 time with a key signature of three flats. The score is arranged in a standard orchestral layout. The instruments listed on the left are: Flute (Фл.), Oboe (Гобой), Clarinet I (Баян I), Clarinet II (Баян II), Clarinet III (Баян III), Saxophone (Кобза), Alto Voice (Голос (альт)), Soprano and Alto voices (С. А.), Trumpets (Т. Б.), Band (Банд.), Tar (Тар.), Triangle (Трикутн.), Drum (Бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Violin II (Скр. II), Viola (Виол.), and Double Bass (К-бас). The Flute, Oboe, Soprano/Alto voices, Trumpets, Trombones, Triangle, and Drum parts are mostly silent, indicated by rests. The Clarinet I part features a rhythmic eighth-note pattern. The Clarinet II and III parts play chords. The Saxophone part has a melodic line with some grace notes. The Alto Voice part has a melodic line with a fermata. The Band part consists of chords. The Violin I part has a melodic line. The Violin II parts play chords. The Viola part plays a steady bass line. The Double Bass part plays a steady bass line.

75

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

f

78

Музыкальный фрагмент, охватывающий такты 78-81. Музыка написана в тональности ми-бемоль мажор (B-flat major) и 3/4 ритма. Ключевые детали нотации:

- Фл. (Flute):** Играет мелодическую линию с четвертными и восьмыми нотами.
- Гобой (Oboe):** Звучит в начале такта с нотой ми-бемоль.
- Баян I, II, III (Baglam):** I баян играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот. II и III баяны играют аккорды.
- Кобза (Kobza):** Играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот.
- Голос (альт) (Voice):** Звучит в начале такта с нотой ми-бемоль.
- С. А. (Chorus):** Мужской хор играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот.
- Т. Б. (Trombone):** Играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот.
- Банд. (Band):** Играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот.
- Тар. (Tar):** Звучит в начале такта с нотой ми-бемоль.
- Трикутн. (Trikutn.):** Звучит в начале такта с нотой ми-бемоль.
- Бараб. (Drums):** Звучит в начале такта с нотой ми-бемоль.
- Скр. I (Violin I):** Играет мелодическую линию с четвертными и восьмыми нотами.
- Скр. II (Violin II):** Играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот.
- Вiol. (Viola):** Играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот.
- К-бас (Double Bass):** Играет ритмическую фигуру из восьмых и шестнадцатых нот.

Динамика *mf* (mezzo-forte) указана в такте 81. В конце каждого такта указан ритмический знак 3/4.

80 *tr*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

83 *tr* *rit.* *A tempo*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

86 rit. . . . .

Фл.
Гобой
Баян I
Баян II
Баян III
Кобза
Голос (альт)
С.
А.
Т.
Б.
Банд.
Тар.
Трикутн.
Бараб.
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Виол.
К-бас

ppp

rit.

Вітре буйний, вітре буйний...

Вірш Т.Шевченка

Музика В.Захарченка

Вітре буйний, вітре буйний! Ти з морем говориш,—
Збуди його, заграй ти з ним, спитай синє море.
Воно знає, де мій милий, бо його носило,
Воно скаже, синє море, де його поділо.
Де його поділо. (хор)

Коли милого втопило — розбий синє море;
Піду шукать миленького, втоплю своє горе,
Втоплю свою недоленьку, русалкою стану,
Пошукаю в чорних хвилях, на дно моря кану.
На дно моря кану. (хор)

Найду його, пригорнуся, на серці зомлію.
Тоді, хвили, неси з милим, куди вітер віє!
Коли ж милий на тім боці, буйнесенький, знаєш,
Де він ходить, що він робить, ти з ним розмовляєш.
Ти з ним розмовляєш. (хор)

Вітре буйний, вітре буйний! Ти з морем говориш,—
Збуди його, заграй ти з ним, спитай синє море... (хор і солістка)
Воно знає, де мій милий, бо його носило, (солістка)
Воно скаже, синє море, де його поділо,
Воно скаже, синє море, де його поділо. (хор)
Де його поділо, (хор) де його поділо. (хор і солістка)
А...

Гоп-га-гов

мелодія народна

Allegro

The musical score is arranged in a standard orchestral format with the following instruments and parts:

- Сопілка** (Soprano Saxophone): Treble clef, 2/4 time, melodic line with grace notes.
- Флейта** (Flute): Treble clef, 2/4 time, melodic line.
- Кларнет in B♭** (Clarinet in B-flat): Treble clef, 2/4 time, melodic line.
- Баян** (Bayan): Treble clef, 2/4 time, accompaniment with chords.
- Труба in B♭** (Trumpet in B-flat): Treble clef, 2/4 time, melodic line.
- Тромбон** (Trombone): Bass clef, 2/4 time, accompaniment.
- Цимбали** (Cymbals): Treble and Bass clefs, 2/4 time, rhythmic accompaniment.
- Бандура** (Bandura): Treble and Bass clefs, 2/4 time, accompaniment.
- Барабан** (Drum): Percussion clef, 2/4 time, rhythmic accompaniment.
- Тарілка** (Tambourine): Percussion clef, 2/4 time, rhythmic accompaniment.
- Бас барабан** (Bass Drum): Percussion clef, 2/4 time, rhythmic accompaniment.
- Скрипка I** (Violin I): Treble clef, 2/4 time, melodic line.
- Скрипка I** (Violin I): Treble clef, 2/4 time, melodic line.
- Скрипка II** (Violin II): Treble clef, 2/4 time, accompaniment.
- Скрипка II** (Violin II): Treble clef, 2/4 time, accompaniment.
- Альт** (Viola): Bass clef, 2/4 time, accompaniment.
- Віолончель** (Cello): Bass clef, 2/4 time, accompaniment.
- Контрабас** (Double Bass): Bass clef, 2/4 time, accompaniment.

①

5

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

9

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

13 Гоп-га-гов

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score for the piece 'Гоп-га-гов' (Gop-ga-gov), starting at measure 13. The score is arranged for a large ensemble. The woodwind section includes Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Bajan (Баян). The brass section consists of Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), and Horns (Банд.). The percussion section includes Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), and Bass Drum (Бас бараб.). The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 7/8. The score shows the first four measures of this section, with various rhythmic patterns and melodic lines for each instrument.

17

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 17. It features a large ensemble of instruments. The woodwind section includes Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Accordion (Баян). The brass section consists of Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), and Horns (Банд.). The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The percussion section includes Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), and Bass Drum (Бас бараб.). The score is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The music is arranged in four-measure blocks, with various rhythmic patterns and dynamics indicated by slurs and accents.

21

(2)

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

trmm

25

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

trm

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 25 at the top left. It contains 14 staves of music, each labeled with an instrument name in Russian. The instruments are: Соп. (Soprano), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bayan), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trumpet), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violoncello), and К-бас (Double Bass). The score is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The music consists of rhythmic patterns and melodic lines. The woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet) and strings (Violins I and II, Viola, Violoncello, Double Bass) play similar rhythmic patterns. The percussion instruments (Bayan, Trumpets, Cymbal, Band, Drum, Tambourine, Bass Drum) play rhythmic accompaniment. The Bajan part features a repeating pattern of eighth notes. The Trumpets play a simple rhythmic pattern. The Cymbal and Band parts feature a repeating pattern of eighth notes. The Drum, Tambourine, and Bass Drum parts play a simple rhythmic pattern. The Violins I and II, Viola, Violoncello, and Double Bass parts play a similar rhythmic pattern. The Soprano part features a melodic line with a trill in the fourth measure. The Flute part is mostly silent. The Clarinet part features a melodic line with a trill in the fourth measure. The Bajan part features a repeating pattern of eighth notes. The Trumpets play a simple rhythmic pattern. The Cymbal and Band parts feature a repeating pattern of eighth notes. The Drum, Tambourine, and Bass Drum parts play a simple rhythmic pattern. The Violins I and II, Viola, Violoncello, and Double Bass parts play a similar rhythmic pattern.

30

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

tr

tr

34

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

trm

trm

3

39

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

43

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

47

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

51

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 55 and features a full orchestra. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and a 2/4 time signature. The woodwinds and strings play a rhythmic pattern of eighth notes, while the brass and percussion provide a steady accompaniment. The Bayan and Bandoneon play a more complex rhythmic pattern. The strings are divided into Violin I, Violin II, Viola, and Double Bass.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 59 and features a large ensemble. The instruments are arranged in a standard orchestral layout. The woodwind section includes Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), and Clarinet (Кл.). The brass section includes Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), and Horns (Банд.). The percussion section includes Bajan (Баян), Triangle (Тр.), Snare Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), and Bass Drum (Бас бараб.). The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Віол.), and Double Bass (К-бас). The score is in a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and a 4/4 time signature. The music is characterized by a steady, rhythmic accompaniment in the lower registers, with more melodic and rhythmic activity in the upper registers, particularly in the woodwinds and strings.

63

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 63. It features a large ensemble of instruments. The top section includes vocal parts (Соп.) and woodwinds (Фл., Кл.). Below these are reeds (Баян), brass instruments (Тр., Тромб.), and percussion (Цимб., Банд., Бараб., Тар., Бас бараб.). The bottom section consists of string instruments (Скр. I, Скр. II, Альт, Виол., К-бас). The score is written in a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and a common time signature. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings. The instruments are arranged in a standard orchestral layout, with woodwinds and reeds in the upper staves, brass and percussion in the middle, and strings at the bottom.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

71

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This page of a musical score covers measures 71 through 74. The score is arranged in a standard orchestral format. At the top, the woodwind section includes Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), and Clarinet (Кл.), all with rests. The Bajan (Баян) plays a rhythmic pattern of eighth notes. The Trumpet (Тр.) and Trombone (Тромб.) sections have rests, while the Trombone part includes a melodic line. The Cymbals (Цимб.) play a complex rhythmic pattern. The Band (Банд.) consists of a pair of staves with a rhythmic accompaniment. The Percussion section includes Drum (Бараб.), Snare (Тар.), and Bass Drum (Бас бараб.), all playing rhythmic patterns. The string section (Скр.) includes two parts of Violin I (Скр. I), two parts of Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас), all playing melodic lines. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score for page 75: The score is for a full orchestra and includes parts for woodwinds, brass, strings, and percussion. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 2/4. The woodwind section (Soprano, Flute, Clarinet) has rests throughout the page. The string section (Violins I and II, Viola, Violoncello) plays a rhythmic accompaniment of eighth notes. The percussion section includes Bajan (Bajan), Triangle (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbal (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Snare (Бараб.), Tambourine (Тар.), and Bass Drum (Бас бараб.). The Bajan, Triangle, and Snare parts play a consistent eighth-note pattern. The Trombone part has a melodic line. The Cymbal part has a complex rhythmic pattern. The Bandoneon part has a melodic line. The Tambourine and Bass Drum parts play a consistent eighth-note pattern. The woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet) have rests throughout the page.

79 *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

83 ⑥

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

87

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

trm

trm

92

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

trill

trill

trill

97

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

tr

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 101, marked with a circled '7' at the top. It contains 14 staves of music. The top staff is for the Soprano (Соп.), followed by Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and a pair of Bassoons (Баян). Below these are the Percussion section: Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Snare Drum (Бараб.), and Tambourine (Тар.). The bottom section includes the Bass Drum (Бас бараб.), two Violins (Скр. I), two Violas (Скр. II), Alto (Альт), Violin (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is in a key with two sharps (F# and C#) and a 7/8 time signature. The music features complex rhythmic patterns with many eighth and sixteenth notes, and rests. Dynamic markings like 'v' (vibrato) and 'f' (forte) are present. The page number '101' is at the top left, and a circled '7' is at the top center.

106

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

111

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

115

8

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for measures 115 to 120. It features a variety of instruments. The Soprano part has a melodic line with a circled '8' above it in measure 118. The Flute part is mostly silent. The Clarinet and Bassoon parts have rhythmic accompaniment. The Bassoon part has a melodic line in measure 118. The Trumpet and Trombone parts have rhythmic accompaniment. The Cymbals and Band parts have rhythmic accompaniment. The Drums part has a rhythmic accompaniment. The String parts (Violins I and II, Viola, Violoncello, and Double Bass) have rhythmic accompaniment. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4.

120

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

125

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

tr

tr

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 125 at the top left. It features 15 staves for various instruments and a vocal line. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The vocal line (Соп.) has a melodic line with some trills. The woodwinds (Фл., Кл.) and strings (Скр. I, II, Альт, Виол., К-бас) play rhythmic patterns. The percussion (Баян, Тр., Тромб., Цимб., Банд., Бараб., Тар., Бас бараб.) provides a steady accompaniment. There are two trill markings (tr) above the vocal line in measures 128 and 129.

130

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

tr

134

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 157, containing measures 134 through 137. The score is for a large orchestra and includes parts for solo instruments. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is in a key with three sharps (F#, C#, G#) and a 2/4 time signature. The score shows rhythmic patterns and melodic lines for each instrument across four measures. The Soprano part has a melodic line with eighth notes. The Flute part is mostly rests. The Clarinet part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Bayan part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Trumpet part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Trombone part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Cymbals part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Bandoneon part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Drum part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Tambourine part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Bass Drum part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Violin I and II parts have melodic lines with eighth notes. The Viola part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Violoncello part has a rhythmic pattern of eighth notes. The Double Bass part has a rhythmic pattern of eighth notes.

138

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

142

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 142 at the top left. It features a variety of instruments and a vocal line. The vocal line (Соп.) is in the top staff, followed by woodwinds (Фл., Кл., Баян), brass (Тр., Тромб.), and percussion (Цимб., Банд., Бараб., Тар., Бас бараб.). The string section (Скр. I, Скр. I, Скр. II, Скр. II, Альт, Виол., К-бас) is at the bottom. The score is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a common time signature (C). The music consists of four measures, each containing complex rhythmic patterns and melodic lines for the instruments and voice.

146

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 146 at the top left. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is written in a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The score shows four measures of music. The woodwinds and strings play melodic lines, while the percussion instruments provide a rhythmic accompaniment. The Bayan and Bandoneon play a steady, rhythmic accompaniment. The overall texture is dense and characteristic of a 20th-century orchestral style.

150 Coda

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

The musical score for measures 150-154, labeled 'Coda', features a complex orchestration. The woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet, Bassoon) and strings (Violin I & II, Viola, Violin, Double Bass) play active melodic and harmonic lines. The percussion section, including Cymbals, Snare Drum, Bass Drum, and Tambourine, provides a rhythmic accompaniment. The score is written in a key with two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings, with some notes marked with a '7' indicating a specific articulation or fingering.

Українська полька

мел. В. Попадюка

Con moto

Сопілка
Флейта
Кларнет in B♭
Баян
Труба in B♭
Тромбон
Цимбали
Бандура
Барабан
Тарілка
Бас барабан
Скрипка I
Скрипка I
Скрипка II
Скрипка II
Альт
Віолончель
Контрабас

The score is for a 2/4 time signature piece in B-flat major. The flute part has a melodic line with grace notes. The clarinet and trumpet parts play a rhythmic accompaniment. The bandura and strings provide harmonic support. The percussion includes a drum set and a tambourine.

5 ^①

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

70

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

75

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

19

2

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

24

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

29

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 29. It contains 18 staves of music. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bassoon (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The Soprano part features a melodic line with eighth and sixteenth notes. The Flute part has a few notes with a long slur. The Clarinet and Bassoon parts are mostly rests. The Bassoon part has a melodic line with eighth notes. The Trumpet and Trombone parts have rhythmic patterns. The Cymbals part has a steady eighth-note pattern. The Band part has a complex rhythmic pattern. The Drums part has a steady eighth-note pattern. The Tambourine part has a steady eighth-note pattern. The Bass Drum part has a steady eighth-note pattern. The Violin I and II parts have rhythmic patterns. The Viola part has a rhythmic pattern. The Violoncello part has a rhythmic pattern. The Double Bass part has a rhythmic pattern.

34 ③

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

38

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 38 at the top left. It contains 16 staves of music. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bassoon), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violoncello), and К-бас (Double Bass). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The woodwinds and strings play rhythmic patterns, while the brass instruments have more melodic lines. The percussion instruments provide a steady beat. The strings are divided into Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, and Double Bass.

42

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 46, containing measures 46 through 49. The score is for a large orchestra and includes a vocal part (Соп.). The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bassoon (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is written in a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. The vocal line is mostly rests. The woodwinds and strings play rhythmic patterns, often in eighth notes. The percussion instruments provide a steady accompaniment.

50 ④

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

54

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

58

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

63

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

67 ⑤

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

71

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 71 at the top left. It contains 14 staves of music. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bayan), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trumpet), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violin), and К-бас (Cello). The score shows rhythmic patterns and melodic lines for each instrument across four measures. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 7/8. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some instruments playing chords or sustained notes.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 75 and consists of 16 staves. The instruments are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Віол.), and Double Bass (К-бас). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The woodwinds and strings play a rhythmic pattern of eighth notes, while the brass and percussion provide harmonic support. The Clarinet and Violin I parts have more complex melodic lines.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for measures 83 through 86. It features a variety of instruments including woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet, Bassoon), brass (Trumpet, Trombone), percussion (Cymbals, Band, Drums, Snare, Bass Drum), and strings (Violin I, Violin II, Viola, Cello, Double Bass). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. A circled number '6' is positioned above the Soprano staff in measure 85. The music consists of rhythmic patterns, often with eighth notes, and some melodic lines. The strings play a steady accompaniment, while the woodwinds and brass have more active parts.

87

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

97

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

95

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

105

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

111

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 115 at the top left. It features 17 staves for various instruments and a vocal line. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bassoon (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The vocal line (Соп.) has a melodic line with some rests. The woodwinds (Фл., Кл., Баян) have various rhythmic patterns. The brass (Тр., Тромб.) and strings (Скр. I, II, Альт, Виол., К-бас) provide harmonic support. The percussion (Бараб., Тар., Бас бараб., Цимб., Банд.) includes a steady drum pattern and cymbal accents. The score is divided into four measures, with some instruments having long notes or rests in the later measures.

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

This page of a musical score, numbered 119, contains 17 staves for different instruments and voices. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bayan), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbals), Банд. (Band), Бараб. (Drums), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violin), and К-бас (Double Bass). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Some instruments, such as the Flute and Clarinet, have long, sustained notes. The percussion instruments (Bаян, Бараб., Тар., Бас бараб.) provide a steady, rhythmic accompaniment. The string instruments (Скр. I, Скр. II, Альт, Виол., К-бас) play a consistent eighth-note pattern.

122

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score for measures 122, 123, and 124. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bassoon (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is written in a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. The Soprano part features a melodic line with eighth notes. The woodwinds and strings provide harmonic support with various rhythmic patterns. The percussion instruments, including the drums and tambourine, play a steady, rhythmic accompaniment. The score is divided into three measures, with a double bar line at the end of measure 124.

Список використаних джерел

1. Браславский Д. Основы инструментовки для эстрадного оркестра / Д. Браславский. – М.: [б. и.], 1967. – 323 с.
2. Гайденко А. П. Инструментознавство та основи теорії інструментування / А. П. Гайденко. – Х.: Майдан, 2010. – 234 с.
3. Гуменюк А. Українські народні інструменти / Г. Гуменюк. – К.: Муз. Україна, 1967. – 243 с.
4. Гуцал В. Инструментовка для оркестру народних інструментів / В. Гуцал. – К.: Муз Україна, 1988. – 79 с.
5. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. [Текст]: музикознавча праця / П. Іванов. – К.: Музична Україна, 1981. – 110 с.
6. Історія української культури [Текст]: навчальний посібник / За загал. ред. І. Крип'якевича. — 4-те вид., стереотип. - К.: Либідь, 2002. – 656 с.
7. Історія української музики: в 6 т. [Текст]: дослідження / АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. – Т. 1.: Від найдавніших часів до середини ХІХ ст. / Відповідний ред. М. Гордійчук. – К.: Наукова думка, 1989. – 448 с.
8. Історія української музики: в 6 т. [Текст]: дослідження / АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. - Т. 2.: Друга половина ХІХ ст. / Ред. колегія Т. Булат та ін.]. – К.: Наукова думка, 1989. – 464 с.
9. Корній Л. Історія української музики: у 3 ч. [Текст]: дослідження / Л. Корній - Київ-Харків-Нью-Йорк, Вид-во М.П. Коць, 1998. – Ч. 2. Друга половина ХVІІІ ст. – 388 с.
10. Кучерук В. Ф., Олексюк О. М., Кучерук Н. П. Клас інструментального ансамблю: навч. посіб. для вищих навч. закл. / В. Ф. Кучерук, О. М. Олексюк, Н. П. Кучерук. – Луцьк: Вежа-друк, 2012. – 158 с.
11. Лабунець В. М. Ансамбль народних інструментів: навч.-метод. посіб. – Вінниця: ВМГО «Розвиток», 2006. – 148 с.
12. Пасічник Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: Тези міжн. наук.-теорет. конф. (22-23 березня 2005, Київ). – К.: НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 63-65.
13. Українська музична культура. [Текст]: навч. посібник / Л.О. Кияновська. – К.: ДМЦНЗКМ, 2002. – 178 с.
14. Черкаський Л. Українські народні інструменти / Л. Черкаський. – К.: Техніка, 2003. – 262 с.
15. Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник / Ю. Юцевич. – Т.: Навч. кн. – Богдан, 2003. – 352 с.

Зміст

Передмова.....	3
Розділ I. Оркестровий клас як засіб виховання музиканта-виконавця, диригента, педагога	6
Теми для рефератів	12
Теми для самостійної роботи	12
Теми для дискусій та семінарів	12
Теми для самоконтролю та перевірки засвоєних знань за кредитно-модульною системою	13
Розділ II. Основні методико-виконавські вказівки та рекомендації стосовно роботи над художнім матеріалом посібника.....	14
Теми для рефератів.....	24
Теми для самостійної роботи	24
Теми для дискусій та семінарів	25
Теми для самоконтролю та перевірки засвоєних знань за кредитно-модульною системою	25
Українські народні мелодії (мелодія народна).....	26
Весільна полька з Серафинець (мелодія народна).....	62
Вітре буйний, вітре буйний... (вірш Т. Шевченка, музика В. Захарченка). Для голосу та народного хору у супроводі оркестру.....	93
Гоп-га-гов (мелодія народна).....	126
Українська полька (мелодія В. Попадюка).....	162
Список використаних джерел	191

Навчально-методичне видання

Охманюк Віталій Федорович

Оркестровий клас

Навчально-методичний посібник

Частина 1

Затверджено вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки

Технічний редактор   Т. Шутова
Верстка   О. Молодецька

Підписано до друку 12.03.2021 р. Формат 60x84/8
Папір офсетний. Гарнітура Times. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 21,16. Наклад 300.
Замовлення № 0921-392.
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво та друк: ОЛДІ-ПЛЮС
вул. Паровозна, 46а, м. Херсон, 73034
Свідоцтво ДК №6532 від 13.12.2013 р.